

Євген БОНДАРЕНКО

кандидат економічних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет,
Тернопіль, Україна, r0b0ta@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6856-4855

ФІСКАЛЬНО-КОНТРОЛЮЮЧІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ

Вступ. Глибокі та всеохоплюючі за своєю сутністю політичні, економічні й соціальні процеси, що відбуваються в сучасній Україні, обумовлюють серйозні зміни в усвідомленні ролі та значення багатьох галузей і сфер діяльності держави, що слугують підґрунтям життя українського суспільства. До таких сфер, значення яких в останні роки постійно зростає, належить і сфера суспільних відносин, пов'язаних зі здійсненням зовнішньоекономічної діяльності. Саме тому дослідження інституційного механізму формування та реалізації митної політики, фіскальних пріоритетів діяльності митної служби, проблем контрольної та адміністративної діяльності митних органів, їх модернізації набуває нині виняткової гостроти й актуальності.

Мета – визначити особливості і закономірності здійснення фіскальної та контролюючої функції митними органами в Україні, проаналізувати показники виконання дохідної частини Державного бюджету України в розрізі митних платежів, способи відпрацювання митних ризиків та окреслити шляхи протидії контрабандним явищам.

Методи. У дослідженні використано методи діалектичного аналізу та синтезу, а також логічного узагальнення, порівняння і формалізації.

Результати. Обґрунтовано сутність і роль митної політики у соціально-економічному розвитку держави. Акцентовано увагу на особливостях адміністрування митних платежів та мобілізації їх до бюджету. Доведено, що митні платежі посідають вагоме значення у структурі бюджетних надходжень. Проведено оцінку виконання планових показників фіскальної діяльності Державної митної служби України. Виявлено ризик-фактори митного простору та окреслено методичні аспекти їх відпрацювання. Удосконалення та цифровізація контрольної-перевірочної роботи митних органів сприятиме мінімізації фіскальних втрат, а також покращенню соціальної та економічної безпеки держави.

Перспективи. У подальших наукових дослідженнях буде приділено увагу використанню сучасних інформаційних технологій і технічних засобів митного контролю в діяльності органів Державної митної служби України.

Ключові слова: митні органи, фіскальна функція, бюджетні надходження, фіскальні втрати, митний контроль, митне оформлення, контрабандні явища, митний ризик.

Рис.: 3, табл.: 1, бібл.: 12.

Евген БОНДАРЕНКО

кандидат экономических наук, доцент, Западнoукраинский национальный университет, Тернополь, Украина

ФИСКАЛЬНО-КОНТРОЛИРУЮЩИЕ ОСОБЕННОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТАМОЖЕННЫХ ОРГАНОВ

Введение. Глубокие и всеобъемлющие по своей сути политические, экономические и социальные процессы, происходящие в современной Украине, обуславливают серьезные изменения в осознании роли и значения многих отраслей и сфер деятельности государства, служат основой жизни украинского общества. К таким сферам, значение которых в последние годы постоянно растет, относится и сфера общественных отношений, связанных с осуществлением внешнеэкономической деятельности. Именно поэтому исследования институционального механизма формирования и реализации таможенной политики, фискальных приоритетов деятельности таможенной службы, проблем контрольной и административной деятельности таможенных органов, их модернизации приобретают сейчас исключительную остроту и актуальность.

Цель – определить особенности и закономерности осуществления фискальной и контролирующей функции таможенными органами в Украине, проанализировать показатели выполнения доходной части Государственного бюджета Украины в разрезе таможенных платежей, способы отработки таможенных рисков и определить пути противодействия контрабандным явлениям.

Методы. В исследовании использованы методы диалектического анализа и синтеза, а также логического обобщения, сравнения и формализации.

Результаты. Обоснованы сущность и роль таможенной политики в социально-экономическом развитии государства. Акцентировано внимание на особенностях администрирования таможенных платежей и мобилизации их в бюджет. Доказано, что таможенные платежи имеют большое значение в структуре бюджетных поступлений. Проведена оценка выполнения плановых показателей фискальной деятельности Государственной таможенной службы Украины. Выявлены факторы риска таможенного пространства и обозначены методические аспекты их отработки. Совершенствование и цифровизация контрольно-проверочной работы таможенных органов будет способствовать минимизации фискальных потерь, а также улучшению социальной и экономической безопасности государства.

Перспективы. В дальнейших научных исследованиях внимание будет уделено использованию современных информационных технологий и технических средств таможенного контроля в деятельности органов Государственной таможенной службы Украины.

Ключевые слова: таможенные органы, фискальная функция, бюджетные поступления, фискальные потери, таможенный контроль, таможенное оформление, контрабандные явления, таможенный риск.

Yevhen BONDARENKO

Ph. D. (Economics), Assoc. Prof., West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine, r0b0ta@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6856-4855

**FISCAL AND CONTROL FEATURES OF CUSTOMS AUTHORITY'S
ACTIVITIES**

Introduction. *The deep and comprehensive political, economic and social processes taking place in modern Ukraine cause serious changes in the understanding of the role and importance of many industries and spheres of state activity that serve as the basis of Ukrainian society. Such spheres, the importance of which has been constantly growing in recent years, include the sphere of public relations related to the implementation of foreign economic activity. That is why, the study of the institutional mechanism of formation and implementation of customs policy, fiscal priorities of the customs service, the problems of control and administrative activities of customs authorities, their modernization is now becoming extremely acute and relevant.*

The purpose of the article is to determine the features and patterns of fiscal and control functions of customs authorities in Ukraine, analysis of indicators of revenue of the State Budget of Ukraine in terms of customs duties, monitoring ways to work out customs risks and outline ways to combat smuggling.

Methods. *Methods of dialectical analysis and synthesis, as well as methods of logical generalization, comparison and formalization are used in the research.*

Results. *The essence and role of customs policy in the socio-economic development of the state are substantiated. Emphasis is placed on the peculiarities of the administration of customs payments and their mobilization to the budget. It is proved, that customs payments are important in the structure of budget revenues. The evaluation of the implementation of the planned indicators of fiscal activity of the State Customs Service of Ukraine was carried out. The risk factors of the customs space are identified and the methodical aspects of their development are outlined. Customs control plays a key role in preventing the smuggling of goods and detecting customs torts. Improving and digitalization of the control and verification work of customs authorities will help minimize fiscal losses, as well as, as summarized in the article - to improve the social and economic security of the state.*

Prospects. *In the further scientific research, attention will be paid to the use of modern information technologies and technical means of customs control in the activities of the State Customs Service of Ukraine. The newest institutional paradigm of the customs space must take into account the digitalization of socio-economic processes.*

Keywords: *customs authorities, fiscal function, budget revenues, fiscal losses, customs control, customs clearance, contraband, customs risk.*

JEL Classification: E62, H21, H87.

Постановка проблеми. На сучасному етапі трансформації економічної системи України доходи від зовнішньоекономічної діяльності посідають важливе місце у формуванні Державного бюджету Украї-

ни. І, відповідно, для країни з перехідною економікою надзвичайно важливим є розвиток системи митного оподаткування, яка передбачала б наявність розгалуженої системи митних платежів. Економічна ста-

більність і соціальний розвиток Української держави мають пряму залежність від наповненості бюджету. Таким чином, створення дієвої системи державного контролю за своєчасністю, повнотою нарахування та сплатою обов'язкових платежів залишається одним із головних та актуальних питань у діяльності митних органів України.

Разом з тим, постійне зростання нелегальних і контрабандних операцій при здійсненні експортно-імпорتنих операцій несе за собою негативний вплив на рівень розвитку України. Постійна реформація основ митного регулювання, стабільність рівня корумпованості, недотримання правового регламентування в усіх сферах, недовіра до влади, бажання приховати реальні фінансові результати або мінімізувати суму податкових зобов'язань – усе це можна ідентифікувати як ознаки теперішнього стану держави. Митні органи як провідні суб'єкти реалізації митної політики держави уповноважені на виконання значної кількості завдань, належне здійснення котрих пов'язують із використанням ефективних та дієвих засобів впливу як до громадян і суб'єктів господарювання, так і безпосередньо до працівників митної служби. Адже, тільки за умови раціонального поєднання зовнішньої та внутрішньої діяльності митні органи будуть спроможні на високому рівні реалізувати своє призначення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-методологічні засади фіскально-контролюючої діяльності митних органів України дослідили у своїх наукових доробках такі фахівці: М. Богданов [7], Т. Вишинська [5], О. Десятнюк [4], Є. Додін [6], О. Дьяченко [5], М. Коніна [3], О. Корогодова [8], С. Литвин [5], В. Літовченко [2], О. Науменко [3], Д. Сагарьова [1], О. Сологуб [8], М. Харкавий [4] та ін. Однак створення дієвої системи державного контролю за своєчасністю, повнотою нарахування та

сплатою обов'язкових платежів залишається одним із головних та актуальних питань у діяльності митних органів України, що потребує пошуку нових фінансових інструментів ефективного адміністрування митних платежів до бюджету та дієвих методик відпрацювання митних ризиків у забезпеченні фіскальної безпеки держави.

Мета статті полягає в науково-методичному обґрунтуванні актуальних аспектів фіскальної та контрольно-перевірочної діяльності митних органів і виокремленні перспектив її ефективного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Митний контроль та митне оформлення товарів займають важливе місце в системі інструментів здійснення митної справи. Від ефективності процедур митного контролю, що застосовують до товарів, які переміщуються через митний кордон України, залежить повнота виконання завдань, покладених на митні органи: виявлення контрабанди та порушення митних правил, сплата до державного бюджету податків і зборів тощо. Саме тому виникає потреба в покращенні процедур здійснення митного контролю в Україні, значною мірою це зумовлюється необхідністю підвищити його ефективність за здійсненням зовнішньоекономічних операцій, послабити роль суб'єктивного фактора під час прийняття управлінських рішень.

Істотне зростання обсягів зовнішньої торгівлі України впродовж останніх років та збільшення кількості суб'єктів, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, зумовлюють підвищення ролі митних органів як одного з найефективніших інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та наповнення державного бюджету [1, с. 255]. Перед митними адміністраціями різних держав стоять майже однакові завдання, на них покладено виконання приблизно однакових функцій, відмінність

полягає у пріоритетності цих завдань і функцій, надання тим чи іншим першочергового значення, залежно від особливостей митної політики держави [2, с. 172]. Досвід економічно розвинених країн свідчить про пріоритетне значення економіко-регуляторної функції у сфері їхніх зовнішньоекономічних відносин, чого не можна сказати про українську практику. Тим не менше, в Україні фіскальна складова відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічної безпеки загалом та фінансової зокрема, оскільки вона спрямована на захист національних економічних інтересів у зовнішньоекономічній і фінансовій сферах одночасно.

Варто зазначити, що виконання Державною митною службою (ДМС) України бюджетних завдань залежить від багатьох факторів, зокрема від ефективності роботи митних органів, розміру бюджетних видатків, що спрямовуються на їх утримання, але, насамперед, від державної митної політики, її законодавчого забезпечення та загальноекономічної ситуації в державі. Результативність виконання митними органами бюджетних завдань залежить від

ефективності побудови всієї митної системи, її збалансованості та адаптивності до циклічних коливань в економіці країни.

Митні платежі займають вагому частку в структурі доходів Державного бюджету України (табл. 1). Аналізуючи структуру платежів, справляння яких забезпечено митними органами, слід зазначити, що найбільшу частку займає податок на додану вартість, станом на початок 2020 р. на нього припадало 77,6% усіх надходжень митних платежів та 29% доходів Державного бюджету України.

Одним із факторів, який вплинув на збільшення надходження податку на додану вартість у 2015–2019 рр., є запровадження системи електронного адміністрування ПДВ з 1 липня 2015 р., яка дала змогу виключити махінації з ПДВ та збільшити надходження податку до бюджету. На зменшення мобілізації надходжень ПДВ при імпорті товарів вплинув зокрема такий фактор, як можливість продажу імпортованого товару без ПДВ за готівку.

У 2015–2019 рр. надходження платежів акцизного податку зросли з 24326 млн грн

Таблиця 1

Результативність діяльності митних органів у напрямку забезпечення надходжень митних платежів до Державного бюджету України, млн грн*

Найменування показника	Роки					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (1 пів.)
Доходи Державного бюджету України	599956	706509	907358	1060922	998345	519389
Податкові надходження	477823	598285	747214	881821	799776	360383
У т.ч., надходження митних платежів:	203623	236829	317060	370161	373306	151941
ПДВ з ввезених на територію України товарів	138996	181453	250530	295377	289760	115472
Акцизний податок (імпорт)	24326	35006	41989	47708	53461	23834
Ввізне мито	39881	20001	23898	26560	29855	12548
Вивізне мито	420	369	643	516	230	87
Приріст надходжень митних платежів, %	–	116,31%	133,88%	116,75%	100,85%	40,7%
Питома вага митних платежів у загальному обсязі доходів Державного бюджету України, %	33,94%	33,52%	34,94%	34,89%	37,4%	29,2%

* Складено на основі [9; 10].

до 53461 млн грн або в 2,2 рази. На зростання надходження акцизного податку вплинула низка факторів, серед яких – підвищення ставок податку (на бензин та дизпаливо – 2%; на транспортні засоби – від 0,4% до 33%), запровадження акцизного податку на вантажні автомобілі та автобуси, зростання середньорічного курсу гривні до євро (ставки акцизного податку на окремі види підакцизної продукції визначені в євро), а також збільшення обсягів імпорту деяких підакцизних товарів [11].

Щодо платежів ввізного мита, то період 2015–2019 рр. характеризується коливанням надходження такого податку до державного бюджету, з явною тенденцією зростання динаміки у 2018–2019 рр., після значного скорочення у 2016 р., порівняно з попереднім періодом.

Під час проведеного дослідження було здійснено моніторинг і порівняння планових

показників виконання державного бюджету з фактичними, зокрема у розрізі адміністрування митних платежів. Такий підхід засвідчив факт недовиконання у розрізі трьох митних платежів з чотирьох (рис. 1). Найбільший розрив у недовиконанні планових показників спостерігався в мобілізації ввізного мита (31,2%), найменший – ввізного мита (98,9%). Перевиконання плану надходжень спостерігалось в динаміці акцизного податку з імпортованої продукції на 11,04%.

Варто зазначити, що митні інституції в Україні є не тільки органами, які забезпечують у сфері своєї діяльності виконання завдань, покладених на фіскальні органи, а й важливою організаційною складовою митної системи, що дає змогу реалізувати заходи митного контролю при переміщенні товарів через митний кордон України.

Загалом роль митних органів у фінансовій діяльності держави і забезпеченні

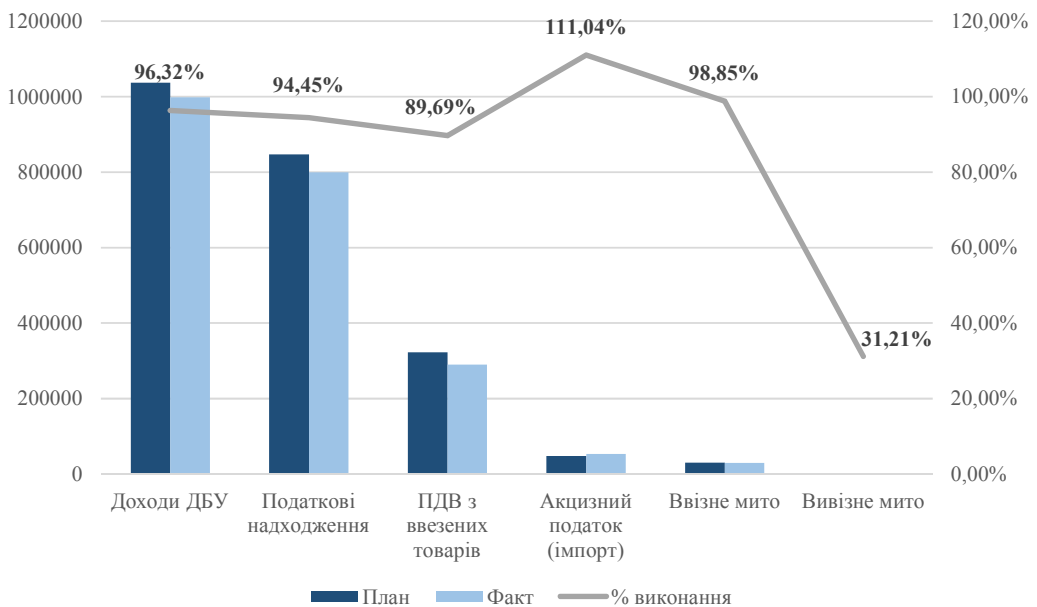

Рис. 1. Моніторинг виконання дохідної частини Державного бюджету України в розрізі митних платежів у 2019 р., %*

* Складено на основі [9; 10].

фіскальної безпеки визначають таким чином: контроль і регулювання товарообміну на митній території України; участь у реалізації завдань і протекціоністських заходів щодо захисту внутрішнього ринку; стимулювання розвитку національної економіки; регулювання відповідного митного режиму переміщення об'єктів торговельного обороту через митний кордон України.

Митний контроль є засобом реалізації митної політики держави та, одночасно, сукупністю заходів, здійснюваних митними органами з метою забезпечення учасниками зовнішньоекономічної діяльності вимог митного законодавства [4]. Адже сьогодні боротьба з митними правопорушеннями та контрабандними явищами є одним із пріоритетних завдань України як незалежної держави у захисті її економічних інтересів. Причини, через які вчинюються митні правопорушення, очевидні – отримання фінансової вигоди та переваг у торгівлі, тиск з боку конкурентів тощо. Таким чином, митні правопорушення створюють підґрунтя для нечесної конкуренції на ринку, оскільки неякісні товари можуть продавати під виглядом якісних або ж якісні – за цінами нижчими, ніж у конкурентів, незаконно ввезенні товари створюють недобросовісну конкуренцію внутрішньому виробнику, змушуючи його обмежувати або навіть закривати виробництва [5, с. 219].

Незважаючи на те, що частка митних злочинів в загальній структурі злочинності в Україні доволі незначна, проте рівень їх соціальної та економічної небезпеки дуже високий. Це обумовлює необхідність боротьби з цими діяннями, враховуючи усі мотиви (чинники) вчинення, загрози, що виникають, та індикатори (критерії) митної злочинності.

Митні делікти визначаються такими особливостями:

- недостатній контроль з боку правоохоронних відомств за походженням та

рухом капіталів через митний кордон України;

- здійснення державою протекціоністської митної політики, яка виявляється введенням непомірно високих ставок ввізного мита;
- низький рівень поінформованості громадян про митні процедури та правила здійснення зовнішньоекономічних угод;
- широкі можливості для здійснення транзитних операцій, що виникли як наслідок краху системи соціалізму та кримінального правосуддя;
- невизначений статус кордонів між державами, які належать до СНД, та країнами Європейського Союзу [6, с. 79–85];
- масова інтеграція населення, яка створює прецедент для скоєння контрабанди та митних злочинів.

Основні чинники, які обумовлюють існування контрабандної діяльності:

- низький рівень забезпеченості населення;
- високий рівень контрабанди в прикордонних областях, де для значної частини мешканців вона перетворилася на основне джерело доходів;
- висока прибутковість цього виду злочинного бізнесу;
- недосконалість митного та податкового законодавства;
- недостатньо ефективний рівень митного і прикордонного контролю [7, с. 68–69].

Контрабандні потоки товарів – це дуже поширений спосіб увезення товарів на територію України. Наслідки такої активності впливають на всі сфери економічного життя країни. Упевнено можна стверджувати, що сучасна контрабанда – одна зі складових організованої злочинності у сфері економіки. Тому боротьба з контрабандою – першочергове завдання не тільки ДМС, а й держави взагалі, адже потерпає від цього явища, насамперед, державний бюджет.

Згідно з аналітично-статистичними даними, розраховані обсяги контрабандних поставок в Україну у 2014–2019 рр. в середньому становлять 10,7 млрд дол. США на рік або 8,8% ВВП. Базуючись на побудованій регресії “обсяги імпорту України – ВВП” та “контрабандні поставки – ВВП”, подано прогноз обсягів контрабандних поставок в Україну у 2020–2021 рр. (рис. 2.).

Поряд з цим, важливо окрему увагу звернути на розподіл контрабандних поставок за основними категоріями товарів. Зокрема, найбільш ризикованими товарними групами є: машини та електроніка – 21,4%, хімічна продукція – 14,3%, транспорт – 10,6%, текстиль та одяг – 9,8%, аграрний сектор – в середньому по 5% на кожному підгалузі: продукти тваринного походження, продукти рослинництва і продукти харчування.

Економіка України зазнає вагомих фіскальних втрат від обсягів контрабандних поставок (рис. 3). Базою для розрахунку поточних ухилень від сплати митних і податкових платежів є розраховані обсяги контрабандних поставок в розрізі товарних груп та країн. Це дає змогу врахувати як фактор

диференціації митних ставок та акцизних платежів, так і існуючі угоди про безмитну торгівлю з низкою країн, зокрема – з ЄС.

У парадигмі макроекономічного ефекту існує реальна проблема контрабанди, яка інтерпретується не лише через явища втрат бюджету, а через спотворення внутрішнього ринку та принципів конкуренції, від чого страждає, передусім, легальний бізнес. Відповідно, враховуючи значимість проблеми контрабанди, очевидно, що підхід до її вирішення має бути комплексним. Тобто, складатися не лише з посилення / покращення контролю на митних постах і кордоні, а й передбачати закриття прогалин на внутрішньому ринку, що дають підстави втілювати різного роду і виду контрабандні схеми [8, с. 767].

Таким чином, внаслідок нестабільної економічної та політичної ситуації у країні контрабанда набуває розмірів масового негативного явища, що становить реальну загрозу економічним та фінансовим інтересам держави. Держава втрачає монополію на експорт/імпорт певних груп товарів, особливо тих, що вилучені із загального списку

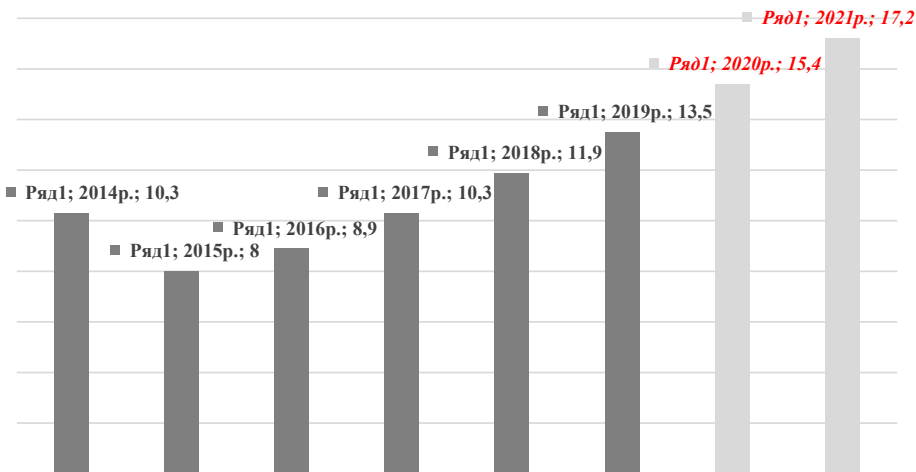

Рис. 2. Обсяги контрабандних поставок в Україну, млрд дол. США*

* Побудовано на основі [12].

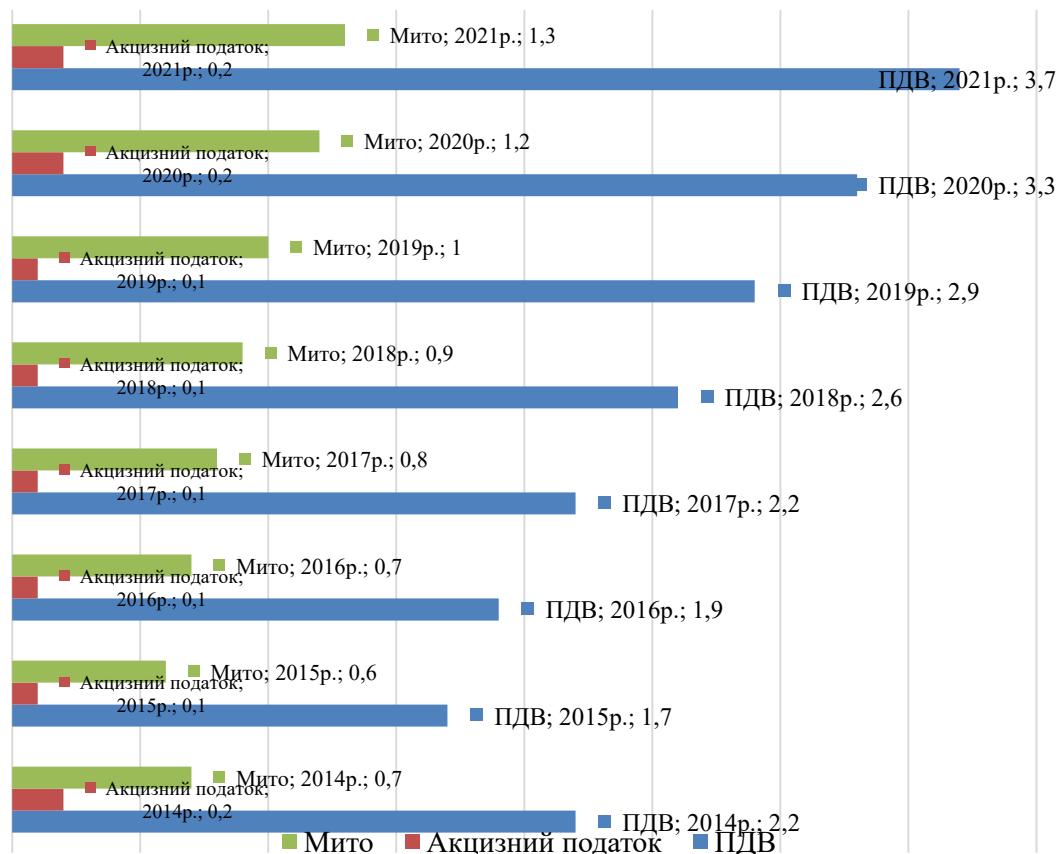

Рис. 3. Фіскальні втрати через існування контрабандних схем, млрд дол. США*

* Побудовано на основі [9].

товарообігу, а українські товаровиробники зазнають значних збитків, адже за рахунок нелегального імпорту товарів попит на вітчизняну продукцію істотно зменшується. Окрім того, така діяльність негативно впливає на суспільну безпеку у разі нелегального перевезення наркотичних засобів, зброї і боєприпасів, психотропних речовин, зброї масового ураження, а також виникає загроза для інтересів культури під час контрабанди культурних цінностей та надбань країни. Фінансова складова митних злочинів, особливо контрабанди, є дуже суттєвою, тому у процесі боротьби із митною злочинністю найважливішими, на нашу думку, є не стільки превентивні, як контро-

льні, перевірочні заходи, зокрема митний пост аудит, який дасть змогу ефективніше перевіряти діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки. Ключовим і актуальним залишається завдання підвищення ефективності діяльності митних органів у сфері автоматизації процесів шляхом концентрації всіх зусиль на створення сприятливих умов для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, розвитку української е-митниці та апробації позитивного зарубіжного досвіду впровадження інформаційних систем і технологій у митну справу. Зокрема, йдеться про перехід контрольно-перевірочної роботи до консультативної роботи, спрямованої

на: підвищення свідомого рівня дотримання суб'єктами ЗЕД митного та податкового законодавства; надання учасникам ЗЕД (суб'єктам підприємництва) пріоритетних прав на виправлення недостовірних даних в поданих ними деклараціях; запровадження систем електронного обміну інформацією (електронними копіями документів) між контролюючим органом і суб'єктами підприємництва; розвиток такого напрямку перевірок, як невіізний електронний аудит – здійснення перевірки достовірності даних декларацій на основі наданих електронних копій документів (фінансової звітності, зовнішньоекономічних договорів, ліцензій, рахунків (інвойс), банківських, транспортних та інших документів). Це дасть змогу суттєво змінити ставлення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності до оцінювання діяльності митної системи України та сприятиме покращенню іміджу державних митних інституцій на міжнародній арені. У перспективі такі заходи слугуватимуть підґрунтям щодо раціоналізації процедур митного контролю, налагодження партнерських відносин в митній справі й ефективного виконання фіскальної функції митними органами в Україні.

Список використаних джерел

1. Сагарьова Д. О. Роль постмитного контролю в забезпеченні фіскальної функції митних органів. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 1. С. 255–258.
2. Літовченко В. Б. Фіскальна функція у сфері митної діяльності та її місце в процесі реалізації державної політики у сфері митної справи. *Вісник Академії митної служби України*. *Право*. 2014. № 2. С. 171–175.
3. Науменко О. Д., Коніна М. О. Роль митного контролю у забезпеченні фіскальної функції митних органів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. Вип. 22. С.133–136.
4. Десятнюк О.М., Харкавий М.О. Новітня парадигма реалізації митного контролю в умовах спрощення митних процедур. *Ефективна економіка*. 2015. № 3. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=3&y=2015>.
5. Дьяченко О. В., Вишинська Т. Л., Литвин С. М. Митний контроль як один із засобів виявлення правопорушень у сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 2. С. 218–227.
6. Додін Є. В. Організація заходів протидії митній злочинності та митній делікатності. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 1. С. 79–85.
7. Богданов М. М. Організаційно-правові заходи боротьби з контрабандою на сучасному етапі. *Митна справа*. 2011. № 1. С. 65–70.
8. Сологуб О. О., Корогодова О. О. Фіскально-контролюючі аспекти діяльності митних органів України. *Молодий вчений*. 2018. № 5 (57). С. 766–769.
9. Доходи Державного бюджету України. Ціна держави. URL : <http://cost.ua/budget/revenue/>.
10. Річні звіти про виконання Державного бюджету України за 2015–2020 рр. Державна казначейська служба України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>.
11. Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД. ДФС України. URL : <http://sfs.gov.ua/ms/f11>.
12. Аналіз обсягів контрабанди в Україні. *Ukraine economic outlook*. URL : <http://ua-outlook.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/>.

References

1. Saharova, D. O. (2013). Rol postmytnoho kontroliu v zabezpechenni fiskalnoi funksii mytnykh orhaniv [The role of post-customs control in ensuring the fiscal function of customs authorities].

Visnyk Universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy – *Bulletin of the University of Banking of the National Bank of Ukraine*, 1, 255–258 [in Ukrainian].

2. Litovchenko, V. B. (2014). Fiskalna funktsiia u sferi mytnoi diialnosti ta yii mistse v protsesi realizatsii derzhavnoi polityky u sferi mytnoi spravy [Fiscal function in the field of customs and its place in the implementation of state policy in the field of customs]. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Pravo.* – *Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Right*, 2, 171–175 [in Ukrainian].

3. Naumenko, O. D., Konina, M. O. (2016). Rol mytnoho kontroliu u zabezpechenni fiskalnoi funktsii mytnykh orhaniv [The role of customs control in ensuring the fiscal function of customs authorities]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Bulletin of the International Humanities University*, 22, 133–136 [in Ukrainian].

4. Desiatniuk, O. M., Kharkavyi, M. O. (2015). Novitnia paradyhma realizatsii mytnoho kontroliu v umovakh sproshchennia mytnykh protsedur [The latest paradigm of customs control in terms of simplification of customs procedures]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, 3. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=3&y=2015>.

5. Diachenko, O. V., Vyshynska, T. L., Lytvyn, S. M. (2016). Mytnyi kontrol yak odyn iz zasobiv vyavlennia pravoporushen u sferi mytnoho rehuliuвання zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Customs control as one of the means of detecting offenses in the field of customs regulation of foreign economic activity]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytsky National University*, 2, 1, 218–227 [in Ukrainian].

6. Dodin, Ye. V. (2012). Orhanizatsiia zakhodiv protydii mytnii zlochyynosti ta mytnii delikatnosti [Organization of measures to combat customs crime and customs delicacy]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Zaporizhia National University*, 1, 79–85 [in Ukrainian].

7. Bohdanov, M. M. (2011). Orhanizatsiino-pravovi zasady borotby z kontrabandoiu na suchasnomu etapi [Organizational and legal principles of

combating smuggling at the present stage]. *Mytna sprava – Customs Business*, 1, 65–70 [in Ukrainian].

8. Solohub, O. O., Korohodova, O. O. (2018). Fiskalno-kontroliuiuchi aspekty diialnosti mytnykh orhaniv Ukrainy [Fiscal and control aspects of the customs authorities of Ukraine]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 5 (57), 766–769 [in Ukrainian].

9. Dokhody derzhavnogo biudzhetu Ukrainy [Revenues of the state budget of Ukraine]. *Tsina derzhavy – State Price*. Available at: <http://cost.ua/budget/revenue/>.

10. Richni zvity pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2015–2020 rr. [Annual reports on the implementation of the State Budget of Ukraine for 2015–2020]. *Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy – State Treasury Service of Ukraine*. Available at: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>.

11. Sumarnyi obsiah importu ta eksportu u rozrizi tovarnykh pozysii za kodamy UKTZED [Total volume of imports and exports in terms of commodity items by UKTZED codes]. *DFS Ukrainy – SFS of Ukraine*. Available at: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>.

12. Analiz obsiahiv kontrabandy v Ukraini [Analysis of the volume of smuggling in Ukraine]. *Ukraine economic outlook – Ukraine economic outlook*. Available at: <http://ua-outlook.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/>.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2020.